

Gehoorproblematiek

I love my ears in volle vaart

Met de afgelopen maanden grote drukte in de poppodia en momenteel elk weekend allerlei festivals, zien we dat de deelnemers van I Love My Ears er vol tegenaan gaan. Het 'gehoorconvenant' dat al enige tijd loopt en allerlei regels afspreekt voor het omgaan met geluid en publiek, zorgt ervoor dat bij zowel locaties, organisatoren als leveranciers maatregelen moeten worden getroffen. Voor sommigen wellicht nog nieuwe materie, voor velen al iets waar ze jarenlang mee te maken hebben: het neerzetten van een goed en veilig evenement.

Tekst: Willem Westermann, VVEM (afgezien van kaderteksten)

Even terug in de historie: poppodia en evenementenmakers hadden al vele jaren te maken met geluid. Geluid kan voor de omgeving overlast betekenen, kan ervoor zorgen dat de gemeente limieten moet stellen. Maar bij ons is geluid iets wat juist deel van het product is, wat verkocht wordt aan de toeschouwer die komt voor een goed optreden. Het zoeken van de balans tussen milieu, overlast en genieten stond al jarenlang op de agenda van een goede organisator. Daar kwam rond 2005 de Arbo-kant bij. Als branche kozen wij een beperking van de maximale geluidsdruk met de waarde van 105dB(A) en stelden in aanvulling daarop dat door medewerkers oordoppen gedragen moesten gaan worden, voor zover dat niet al gebeurde. Door zelf een document op te stellen dat de status Arbocatalogus verwierf, konden we er voor zorgen dat de overheid op de door onszelf gekozen bepalingen handhaaft.

PUBLIEK BESCHERMEN

Sinds een paar jaar is er grote aandacht voor het beschermen van het publiek tegen

BJÖRN IMMERZEEL, FILTERZ*

"De problematiek is ontzettend groot, omdat veel schade nog niet echt merkbaar is", vertelt Björn Immerzeel van Filterz*. "Het gaat hier vooral om jonge mensen waarbij de problemen (nog) niet duidelijk naar voren komen. Zodra de problemen duidelijk hoorbaar worden is het al veel te laat en wordt het gauw (veel) erger. De grote klap moet dus nog komen." Immerzeel ziet een opkomst als het gaat om het bewustzijn en het gebruik van oordoppen bij (potentiële) gebruikers: "Maar het is een druppel op de gloeiende plaat. Ook de drempel van een 'audicien' is hoog, omdat deze mensen niet altijd weten wat een goede gehoorbeschermer is of op deze markt zijn voorbereid. In de basis is een set oordoppen om mee uit te gaan en waarmee ook prima geslapen kan worden een goedkope investering: omgerekend kost het je ca. € 25,- per jaar."

Filterz* biedt volgens Immerzeel als enige leverancier de mogelijkheid om thuis afdrucken van je oren te laten maken. "Via de website Filterz* of Oordoppenshop.nl kan er een set custom made worden aangeschaft, waarna iemand contact met je opneemt om een afspraak te maken voor het maken van de oorafdrukken. Dit kan op je werk zijn of bij je thuis. Er komt dan een specialist die echt weet wat hij doet, waardoor je maximaal plezier hebt van je aanschaf."

"Bij op maat gemaakte oordoppen is het van belang dat ze goed afsluiten, waardoor het geluid door het speciale akoestische filter gaat", legt Immerzeel uit. "Je hoort op festivals wel dat mensen zeggen dat de custom doppen van merk X niet lekker zitten. Indien dat zo is, moet je ermee teruggaan. Je hebt er altijd garantie op, ook als ze niet van Filterz* zijn. Goedkope Chinese oordoppen komen vooral voor bij de universele systemen. Wij werken alleen met de universele producten van Alpine. Deze zijn van Nederlandse bodem en gegarandeerd CE-gemarkeerd, goed en veilig."

"Gelukkig zien steeds meer mensen, met name jongeren, in dat je maar één keer 'je tempel' krijgt en dat je er goed voor moet zorgen. Daarbij zorgt internet voor een sneller en veel groter bereik van mensen dan de traditionele communicatiewegen. Er is dus nog hoop", vertelt Immerzeel. "Er zijn overigens nog andere manieren om je gehoor te beschermen. Houd minimaal twee meter afstand van de speakers, neem regelmatig een oorpauze en vermijd te extreme geluidssituaties."

Slachtoffer aan het woord

"Na jarenlang met veel plezier als audio technicus te hebben gewerkt, heeft dit helaas zijn tol geëist. Tinnitus is een vervelend aandoening, zeker als je werkzaam bent als geluidstechnicus. Ik wil graag mijn ervaring met deze aandoening met jullie delen, om iedereen bewust te maken van de gevaren voor je gehoor in ons vak.

Tinnitus of fantoomgeluid, soms ook oorsuizen genoemd, is een aandoening van het akoestische systeem, gepaard gaande met het horen van sis-, fluit-, brom- of pieptonen in één of beide oren. De toon of suis verschilt per persoon, bij mij is het een lichte piep, deze varieert van 3k tot 5k op een continu niveau. Na een klus of telefoongesprek wordt het vaak erger en verandert het in een harde alles overheersende piep. Deze is zo vervelend dat je geen gesprek meer kan voeren, laat staan mixen.

Ik heb onderzoek laten doen door specialisten. Wat zij kunnen bieden is een gehoorapparaat met een tegengeluid van lage tonen, laag maskeert hoog nietwaar? Het nadeel van dit gehoorapparaat is dat je dan altijd geluid toevoegt en je gehoor en hersenen continu aan het werk zijn. Uiteraard voorzien ze ook in begeleiding en trainingen,

te hoge geluidsdrukken. Het dilemma doet zich voor: moet alleen het geluid zachter? Moet je eigenlijk stoppen met het brengen van een product dat wellicht voor sommige mensen ongezond is? Als muziekbranche denken wij beter te weten: wij moeten een beleving blijven bieden aan onze bezoekers, die zelf de afweging maken waar ze heen gaan en zelf de keuze maken hoe ze zich eventueel daartegen beschermen. Tegelijkertijd stellen we vast dat de overheid eigenlijk nooit aandacht heeft gegeven aan dit gezondheidskundige onderwerp. En dat wij als branche het onderwerp niet alleen als gezondheidskundig probleem benaderd willen zien... Door goed te overleggen konden de poppodia en de evenementen samen met het Ministerie van Volksgezondheid tot goede afspraken komen die in een zogenaamd convenant zijn neergelegd.

hoe om te gaan met deze aandoening. Neem van mij aan dat het gevolgen heeft op je functioneren. Je hebt geen rust in je hoofd, het is erg vermoeiend. Je kan last krijgen van je evenwicht, je krijgt veel last van hoofdpijn en als je pech hebt word je overgevoelig voor geluid. Ik heb niet gekozen voor een apparaat, omdat het naar mijn ervaring de piep of suis versterkt. Het enige dat wel goed werkt is je hersenen trainen, door niet naar de piep te luisteren. Dit kost in het begin veel concentratie, maar werpt op de lange duur zijn vruchten af en is dan te beheersen.

Ik ben van mening dat er veel collega's rondlopen die na een klus een suis of een ruis in hun oren hebben. Meestal denk je: dan het is morgen over. Vaak is dat ook zo als je dan een paar dagen rust neemt. Maar ja, het festivalseizoen is weer bezig en je gaat van klus naar klus. Tinnitus kan direct ontstaan of het neemt jaren de tijd en wordt langzaam erger. Onlangs is er een wetenschappelijk onderzoek gedaan naar gehoorschade en hieruit blijkt dat je binnen 28 seconden gehoorschade kan oplopen op hoge niveaus. Dat varieert van 95 tot 105 db en dat is waar wij mee spelen."

Moet je eigenlijk stoppen met het brengen van een product dat wellicht voor sommige mensen ongezond is?

MAXIMALE GELUIDSDRUK BEPERKEN

Een eerste afspraak is die van de geluidbeperking: op onze locaties wordt de geluidsdruk beperkt. Met een algemeen maximum van 103 dB(A), gemeten over een kwartier op de mengtafelpositie (Front of House), en specifieke maxima voor shows met jonge kinderen, doen we aan zelfregulering. We menen een goede waarde gekozen te hebben waarbij shows mogelijk blijven, genieten voorop kan blijven staan maar gekke uitschieters niet meer mogelijk zijn.

Lex van Houten – Alpine Hearing Protection

"Vrijwel alle onderzoeken en KNO artsen bevestigen dat gehoorschade een serieus probleem begint te worden", vertelt Lex van Houten van Alpine Hearing Protection. "Een kwart van de jongeren heeft al onherstelbare gehoorschade opgelopen. Volgens de laatste cijfers komen er 20.000 mensen met gehoorschade bij per jaar, het totaal staat nu al op 400.000 op dit moment."

"Er zullen vast wat mensen in de entertainmentbranche zijn die zichzelf beschermen met goede oordoppen, maar de meeste nog niet", benadrukt Van Houten. "Hier ligt een cruciale rol voor ons. Wij willen ze bewust maken van het feit dat gehoorbeschadiging onherstelbaar is. Het gehoor wordt steeds een beetje minder, dat wil je toch niet als muzikant of professioneel? Deze mensen zijn in onze ogen zelfs de ambassadeurs op het gebied van gehoorbescherming, doordat zij als professionals dit uitdragen naar de bezoekers van de evenementen die ze maken."

Volgens Van Houten moet het bewustzijn bij veel mensen nog groeien: "Artiesten dragen vaak wel oordoppen, maar dan ook met geluid gecombineerd, om hun act goed neer te kunnen zetten. De crew eromheen, maar ook dj's, muzikanten, technici, licht- en geluidsmedewerkers, zijn vaak niet beschermd en krijgen gedurende lange periodes te veel en te hard geluid in hun oren. Enkele minuten kunnen al schadelijk zijn. Genieten van muziek en/of geluid kan ook heel goed met de juiste gehoorbescherming. Je oren dichtproppen

met schuimpjes, is vaak een reden om het niet te doen, want ze horen het niet goed meer doordat het teveel dempt. Met onze doppen met Acoustic Filter is dat probleem er niet. Dit filter zorgt ervoor dat schadelijke tonen worden gedempt en de beleving hetzelfde blijft. Zelfs een gesprek kan je gewoon voeren bij een rockconcert, en die muziek klinkt net als zonder oordoppen, maar dan minder schadelijk voor je gehoor."

Alpine wil op verschillende manieren bijdragen aan het beperken van de problematiek, legt Van Houten uit: "Voorlichting geven, bewustwording creëren, een online platform bieden met informatie over gehoorbescherming en -beschadiging, aanwezigheid op grote evenementen en festivals met oordopverkoop, distributie via apothekers en drogisten die advies geven, samenwerking met evenementen en brancheorganisaties. Het zijn enkele voorbeelden van hoe we hieraan bijdragen. Onze Alpine PartyPlug is de nr. 1 earplug en wordt heel veel gedragen in de uitgaans- en festivalwereld. Wij bieden ook een 100% keuze voor gehoorbescherming, zodat voor ieder budget, voor iedere leeftijd en iedere vrijetijdsbesteding een oplossing geboden wordt."

Volgens Van Houten is het belangrijk de juiste keuzes te maken bij de aanschaf van gehoorbescherming. "Er zullen vast ook enkele producten van mindere kwaliteit verkocht worden in de markt, maar Alpine zal haar beloftes altijd nakomen! Kwalitatief zijn onze produc-

ten CE gecertificeerd, maar of dit bij vergelijkbare producten in de markt ook zo is? Alpine producten worden onder hoge kwaliteitsnormen gewoon hier in Nederland geproduceerd en wij waarborgen deze kwaliteit voor 100%. Onze oordoppen worden gemaakt van AlpineThermoShape™ materiaal, dat speciaal door Alpine is ontwikkeld. Dit vormt zich naar de gehoorgang en voelt daardoor zacht en comfortabel aan, in tegenstelling tot veel verkochte hardere siliconen oordoppen. Onze filters zijn specifiek op de doelgroep afgestemd; of je nou muzikant, dj, motorrijder, festivalbezoeker of slechte slaper bent."

"Het is niet meer 'vreemd' of 'stom' om oordoppen te dragen op een festival en we krijgen veel positieve reacties terug van gebruikers en op onze aanwezigheid op deze evenementen", vertelt Van Houten. "Het is nog geen modeverschijnsel of een trend die internationaal doorzet, maar we zijn op de goede weg! Genieten is het allerbelangrijkste in dit leven en als Alpine Hearing Protection daar een stukje aan kan bijdragen, door het gehoor te beschermen en je activiteiten verder goed te laten verlopen, dan worden wij daar een stukje blijer van!"

METEN IS WETEN

De organisatoren en locaties die meedoen moeten het geluid meten. Ze moeten die waarden bewaren en doorgeven naar een centraal verzamelpunt, zodat de brancheorganisaties kunnen rapporteren naar het ministerie. Dat gebeurt geanonimiseerd: het gaat er niet om 'foute' organisaties aan te wijzen maar wel om te laten zien dat we ons aan de goede gekozen waarden houden.

GEHOORBESCHERMING

Ook is afgesproken dat op de locaties waar hoge geluidsdrukken worden geproduceerd ook gehoorbescherming verkrijgbaar is. Die hoeft niet gratis te worden aangeboden, zoals dat in België onder druk van de wetgever is bepaald. In Nederland kunnen goede oordoppen in diverse prijsklassen aangeboden

In Nederland kunnen goede oordoppen in diverse prijsklassen aangeboden worden, een keuze van organisator en de locatie.

worden, een keuze van organisator en de locatie. Het doel is dat de bezoeker zich kan beschermen. Zelf meegenomen oordoppen kunnen uiteraard gebruikt worden, maar mochten de oordoppen vergeten zijn, dan kan op de locatie een nieuw setje gekocht worden.

COMMUNICATIE NAAR HET PUBLIEK

Belangrijk is dat het dragen van gehoorbescherming een goed idee is als je vaak in hoge geluidsdrukken verkeert. We geven het publiek tips in de campagne

die 'I Love My Ears' is genoemd en waarin het genieten van muziek voorop staat. Op de website www.ilovemyears.nl en via de Facebookgroep worden tips en ervaringen gedeeld. Er wordt niet teveel informatie gegeven aan het publiek. Voor hen zijn drie boodschappen belangrijk: 'Let op waar je staat', 'Draag die doppen' en 'Gun je oren af en toe rust'. Professionals kunnen na gebruik van de verkregen inlog verder kijken. Op de site staat veel extra informatie voor professionals en heel veel downloadbare middelen, als posters, banners, flyers en ander beeldmateriaal. De convenantspartners gaan er van uit dat elke organisatie zelf met de materialen aan de gang gaat.

TUSSENTIJDSE EVALUATIE EN DE POLITIEK

Hans Ligtermoet van de VVEM: "We hebben gemerkt dat we duidelijk niet

STEFAN VOORTMANS – VARIPHONE

"Er kan niet meer onder stoelen of banken geschoven is dat de problematiek groot is", vertelt Stefan Voortmans van Variphone, Europa's grootste in-ear producent. "Er worden steeds meer middelen ingezet om de problematiek te reduceren, maar toch neemt het toe. Gelukkig geldt die toename ook voor het bewustzijn, met name bij jongeren. Wij zien als oordoppenproducent – zowel in-ears als gehoorbeschermers – dat er steeds meer vraag naar is naar een goede oplossing, maar er is nog veel werk te verrichten. Er moet ook nóg meer energie in de voorlichting gestoken worden."

Oordoppen zijn volgens Voortmans een hulpmiddel, waar preventie het sleutelwoord is: "Je moet mensen goed informeren. Wat is de problematiek en wat je er aan doen om het te voorkomen? Je bent toch op audiologisch vlak bezig en ik heb toch zeer regelmatig het vermoeden dat sommige fabrikanten en leveranciers verkooppraatjes houden, maar het audiologische aspect erachter vaak vergeten. Het is echter veel meer dan een dop in je oren steken en dan denken dat je beschermd bent." Volgens Voortmans is er bovendien behoorlijk wat 'rommel' in de handel, oordoppen die niet de beschermende capaciteiten hebben die

beloofd worden: "Dat is inderdaad het geval. Bij Variphone hebben we een eigen visie als het bijvoorbeeld gaat over op maat gemaakte gehoorbescherming. Als onze producten worden afgeleverd, dan moeten ze door onze leveranciers verplicht worden gecontroleerd op lekkage. Dan wordt gekeken of de dop de gehoorgang goed afsluit. Is dat niet het

geval, dan wordt het ter plekke bijgewerkt en als dat niet kan, dan komt 'ie terug naar ons. Wij nemen die kosten dan uiteraard op ons." Bij Variphone wordt aan differentiatie gedaan: deze doppen zijn voor concertgangers en muzikanten, andere doppen bijvoorbeeld voor industrie of vrije tijd. "Niet elke oordop is voor elke oplossing namelijk", legt Voortmans uit. "Dat zou natuurlijk wel het gouden ei zijn, maar zover is het nog niet."

"Ik ben van mening dat er een systeem zou moeten komen zoals bij de tandarts", vertelt Voortmans. "Dat je elk jaar een bericht krijgt dat je even langs moet komen om je gehoor te laten controleren. Dat zou dan deels vergoed moeten worden, zodat je mensen gemotiveerd houdt om het te laten doen. Zo wordt de drempel lager en heb je op latere leeftijd misschien minder problemen. Opgelopen schade is niet

meer te herstellen en als je het zo ver laat komen, kun je jezelf wel voor je hoofd slaan." In België zijn overigens al wat ziekenfondsen die gehoorbescherming deels vergoeden. Voortmans: "Dat is sinds begin dit jaar het geval. Het varieert van twintig tot vijftig euro, afhankelijk van waar je verzekerd bent. Een positieve ontwikkeling en wij merken dan ook dat er al meer vraag komt."

Variphone gaat nog een stap verder, legt Voortmans uit: "We bieden het 'Healthy Hearing Programma' aan van Hearingcoach. Een multidisciplinair gehoorzorgprogramma met passende oplossingen voor de huidige gehoorproblematiek. Meer info op www.hearingcoach.com.

Introducing SSL Live V3

Update
V3

The second major SSL update V3 is not about the extra 48 DSP channels (total now 296), full surround, doubling of FX, new SuperQ navigation, low latency or the other 8 pages of improvements and additions...

...SSL Live is about astounding audio quality, reliability and unlimited flexibility.

AUDIO ELECTRONICS
MATTIJSEN

AEM.livesound | T: 020-65890480 | www.aem.nl

Solid State Logic

Advanced Live Production Systems

2 DOZEN
HALEN
=
1 DOOS
BETALEN

ALS BESTE
GETEST!

Deltec Tape is als beste getest door o.a.:

Ahoy.

meervaart:

CARRÉ

U
Jaarbeurs

Deltec Tape gaffer

Speciale gaffertape voor de meest uiteenlopende werkzaamheden zoals het afplakken van podia en het bundelen van kabels.

Advance AT-7 balletvloertape

Tape voorzien van sterke PVC drager en stroeve structuur, waardoor ideaal voor het bevestigen van balletvloeren en dansvloeren.

Deze actie is geldig tot en met 31 mei 2015. Niet geldig in combinatie met andere acties/kortingen. Zet- en drukfouten voorbehouden.

DELTECTAPE

Maakt het verschil!

MEER INFORMATIE VINDT U OP WWW.DELTECTAPE.NL/ENTERTAINMENT

MARCEL KOK – DBCONTROL
dBcontrol is specialist in geluidsbeheer bij evenementen in Nederland en België. Bij decibelproblemen op een evenement, zoekt Marcel Kok naar passende oplossingen. "Hoe groot de gehoorproblematiek is, kan ik niet helemaal overzien", vertelt hij. "Als een professional gehoorschade heeft, dan hoor je daar niet zoveel van, tenzij hij of zij daarom ziek thuis zit. Dat hoor ik bijna nooit. Het is in ieder geval wel goed dat er steeds meer bewustzijn gecreëerd wordt rondom dit thema. Bewustzijn is altijd goed."

"We worden altijd ingehuurd vanuit het perspectief van de vergunning en de omgeving", legt Kok uit. "De geluidsnormen kunnen vanuit milieu/omgevingsaspect echter een reden zijn om het geluidsniveau op het publiek aan te passen. Daarin doen we veel onderzoek. We bieden geen producten aan, de oplossing zit bij ons in de dienstverlening. Wij zijn de oren en ogen van de organisatie in de omgeving. Geluidsklachten, metingen, praten met de burens...het kan allemaal bijdragen aan behoud van de vergunning en daarmee aan een gecontroleerd geluidsniveau op het evenement."

"dBcontrol is geen overheid en maakt daarom geen regels", benadrukt Kok. "Er zijn nog wel wat discussiepunten bij sommige vergunningen. Zo wordt er steeds vaker een verschil van bijvoorbeeld 15 dB genormeerd tussen dB(C) en dB(A) metingen. Dat is onwerkbaar en niet realistisch. Daar gaan we dan over in discussie." Al met al ziet Kok een positieve ontwikkeling in de branche: "Zeker. Er komt elk jaar een beetje meer aandacht voor de decibellen bij muziek evenementen. Dat juichen we uiteraard toe."

een vrijblijvend onderwerp behandelen. Kamerleden stellen vragen, de staatssecretaris wordt bestookt. Er zijn mensen die zeggen dat het geluid gewoon zachter moet. Dat er wetten moeten komen. Dat eigenlijk iedereen beschermd moet worden. Er zijn gelukkig ook genoeg mensen die snappen dat het genieten van muziek een belangrijk goed is. Wij hopen door middel van het convenant dat laatste voorrang te kunnen blijven geven". Berend Schans van de VNPF vult aan: "Als we nu de kans niet grijpen als branches, zal er helaas wetgeving komen. De wetgeving in België heeft niet goed uitgewerkt. En is dus eigenlijk ook niet de beste oplossing voor de bezoeker. We hopen dan ook steeds dat onze leden en anderen het gezond verstand gebruiken en de maatregelen van het convenant volgen."

WAT MOET EEN EVENEMENT OF POPPODIUM NU DOEN?

Zorg voor goede afspraken. Het geluid mag simpelweg niet te hard. Ook als er een buitenlandse act staat, is het duidelijk dat Nederlandse maximale waarden gelden. Zorg voor registratie van het geluid, van de meetgegevens. Zorg ervoor dat die gegevens worden opgestuurd naar meten@ilovemyears.nl. Zorg voor de verkrijgbaarheid van goede gehoorbescherming, liefst met muziekfilter. Leg daar de flyers bij neer en plaats het logo van I Love My Ears bij het verkooppunt. Bij de aankondiging van evenementen of concerten kunnen websites verrijkt worden met de logo's en afbeeldingen. Verwijs naar de campagne, doe mee!